

KRIMINOLOGIJA

predavanja za izvanredne studente

Izv.prof.dr.sc. Anna-Maria Getoš Kalac, LL.M.

SADRŽAJ

1. PREDMET KRIMINOLOGIJE
2. METODE KRIMINOLOGIJE
3. DEFINICIJA KRIMINOLOGIJE
4. ODNOS KRIMINOLOGIJE S DR. KAZNENIM ZNANOSTIMA
5. ZNAČAJ KRIMINOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA

1. PREDMET

2. METODE

- METODA = (grč. methodos – način ili put traženja) = postupak koji se primjenjuje u istraživanjima sa svrhom tumačenja pojava ili svojstava (dolazimo do novih znanstvenih spoznaja)
- METODOLOGIJA = sveukupnost metodskih postupaka koje primjenjuje određena znanost s ciljem da dođe do novih spoznaja

2. METODE

- HIPOTEZA = pretpostavka od koje se polazi i na temelju koje se određuju osnovne metodološke postavke istraživanja
- istraživanjem se vrši PROVJERA, a ne POTVRDA postavljene hipoteze
- OBJEKTIVNA PROVJERLJIVOST rezultata je ono što istraživanje čini znanstvenim

2. METODE

- kriminologija NEMA svoje vlastite metode, koristi metode korištene i u drugim društvenim znanostima
- kriminologija IMA svoj vlastiti metodološki sustav, poseban i različit od sustava svih drugih društvenih znanosti
- POSEBNOST proizlazi iz komplementarne primjene različitih metoda ovisno o predmetu i hipotezi konkretnog istraživanja

2. METODE

- STATISTIKA
- SAMOISKAZ
- SAMODOŽIVLJENA VIKTIMIZACIJA
- STUDIJA SLUČAJA (case study)
- POKUS (eksperiment)
- PROMATRANJE
- KRIMINOLOŠKO PROFILIRANJE
- KRIMINALNA PROGNOSTIKA

2.1. Statistika

- Statistika - (kriminološka) metoda koja omogućava praćenje delinkvencije kao masovne društvene pojave:

- rasprostranjenost

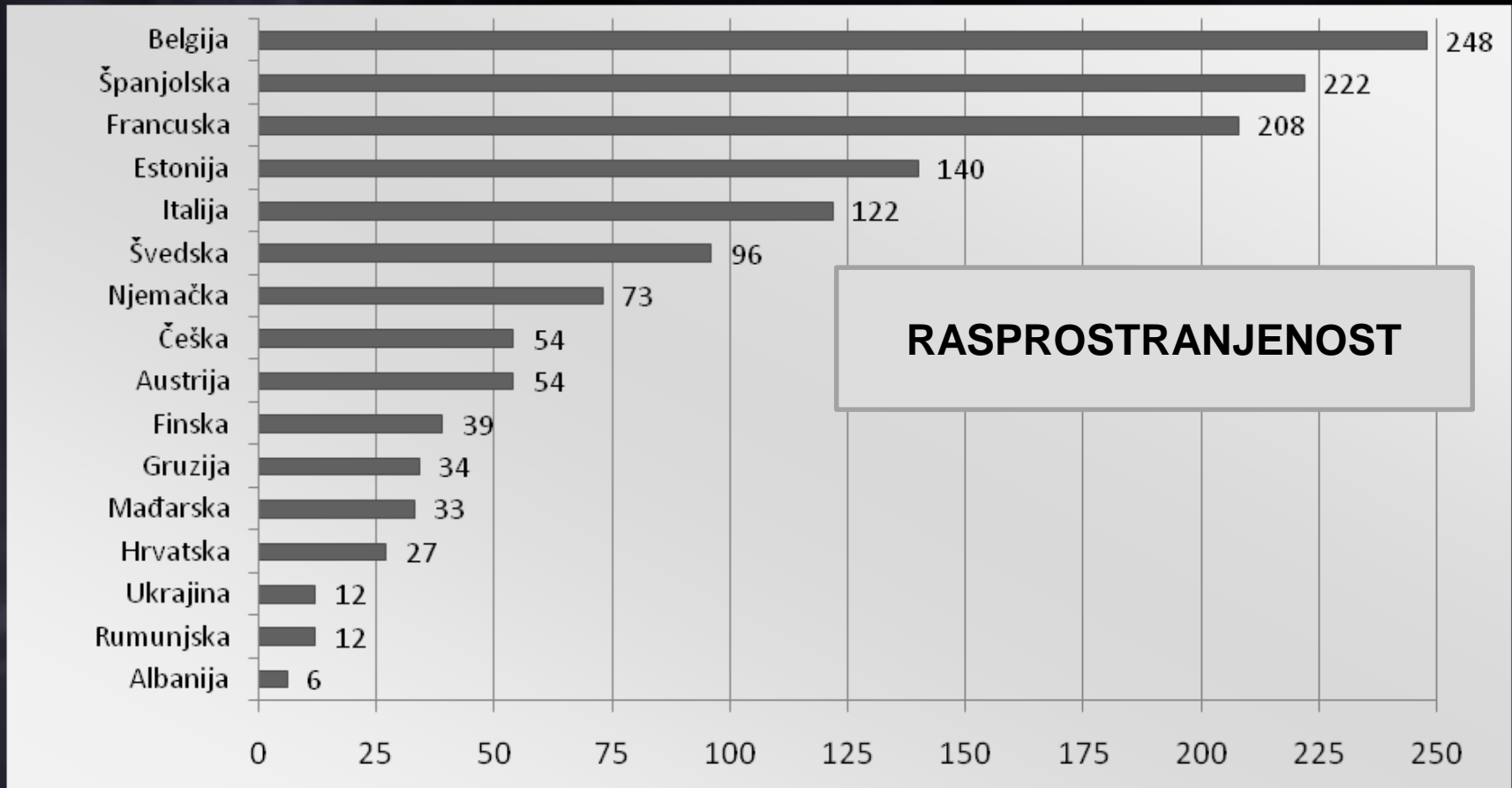
$$\begin{array}{c} \text{STOPA KRIMINALA} \\ \blacktriangledown \\ \frac{\text{br. prijavljenog kriminala}}{\text{ukupno stanovništvo}} \\ \times \\ 100.000 \end{array}$$

- European Sourcebook of Crime and Criminal Justice statistics: [HERE](#)
- UNODC crime statistics: [HERE](#)

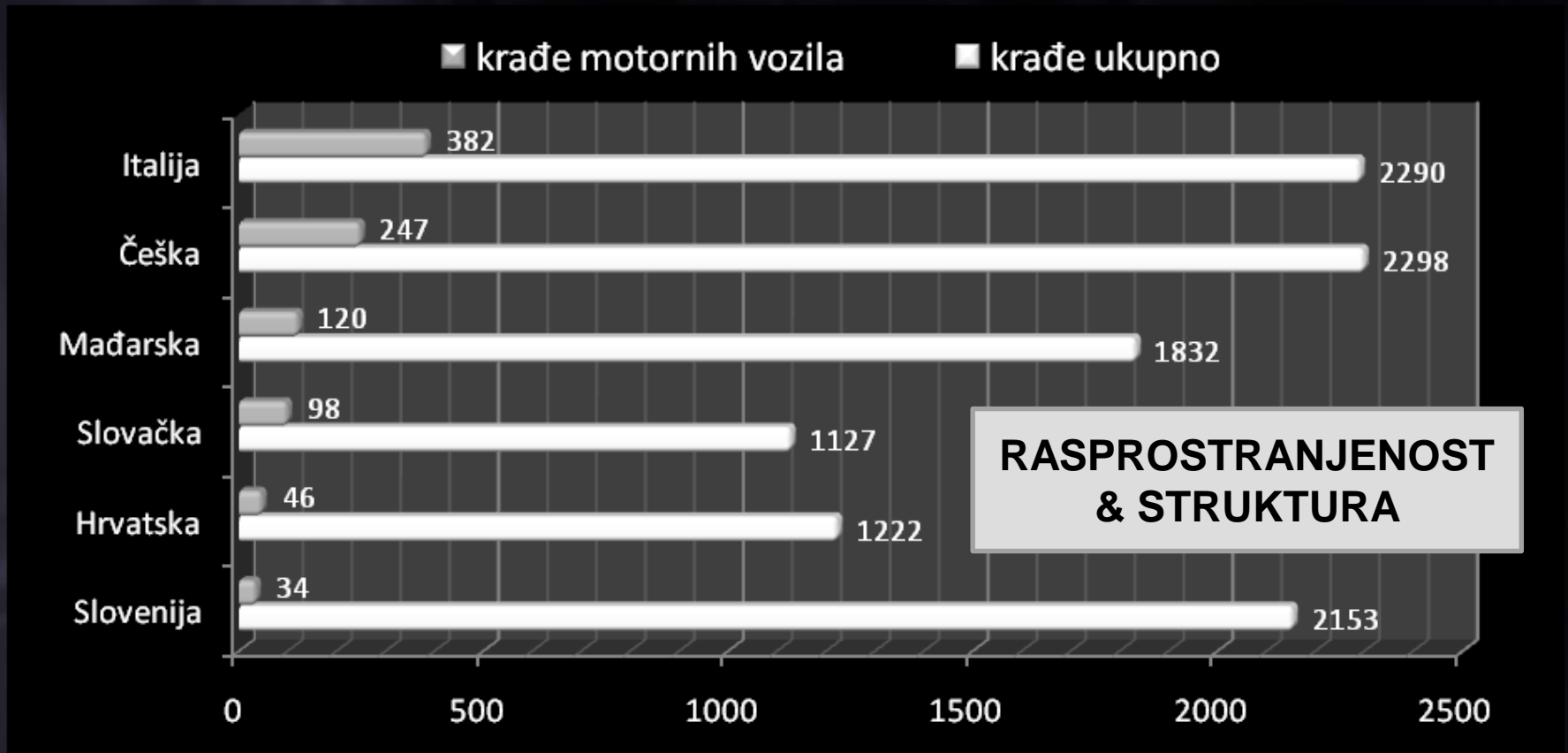
2.1. Statistika

? rasprostranjenost, struktura ili kretanje? (str. 86)

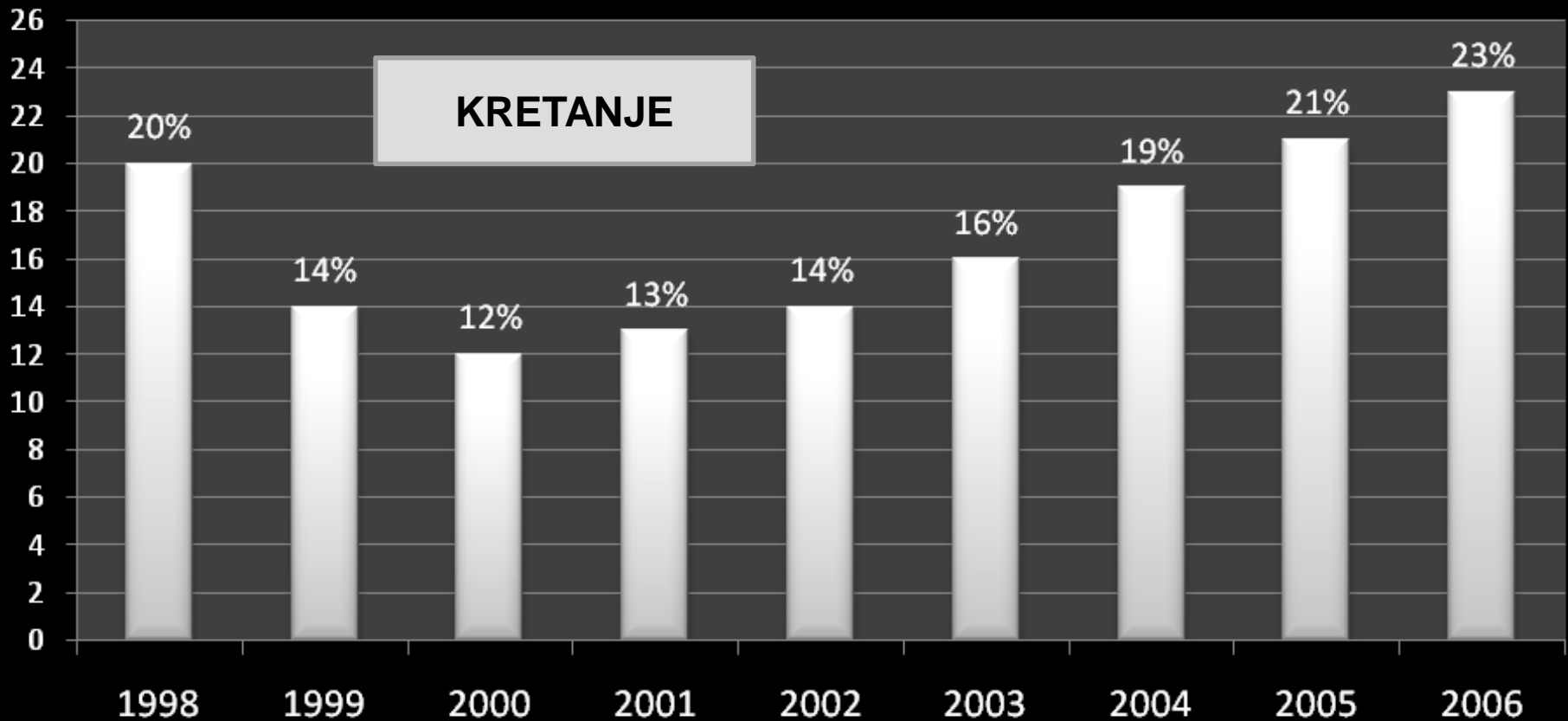
2.1. Statistika

? rasprostranjenost, struktura ili kretanje? (str. 110)

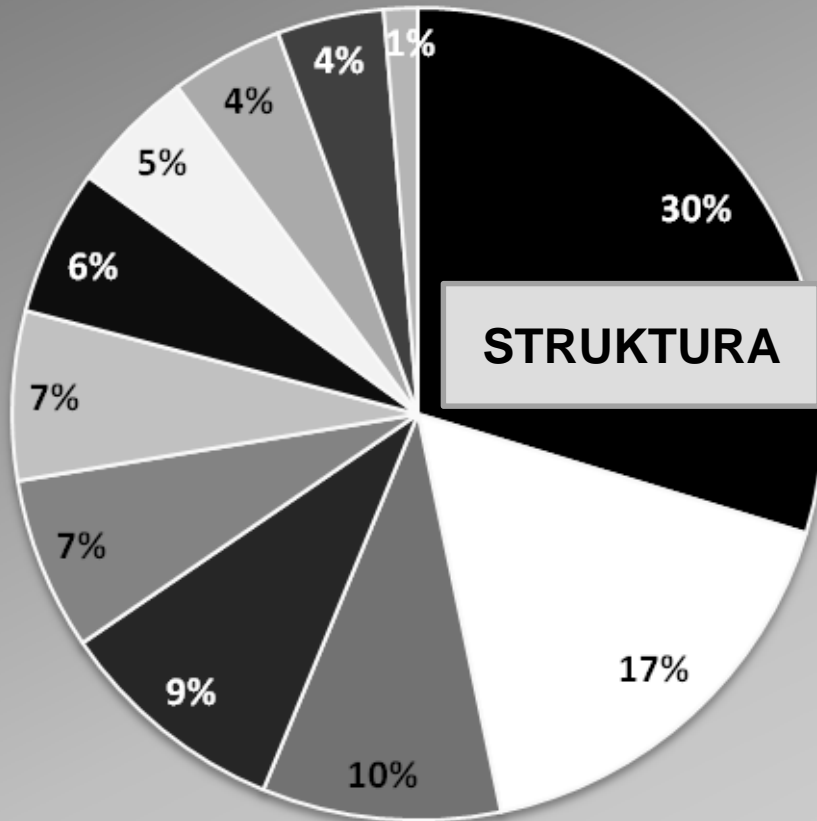
2.1. Statistika

? rasprostranjenost, struktura ili kretanje? (str. 175)

2.1. Statistika

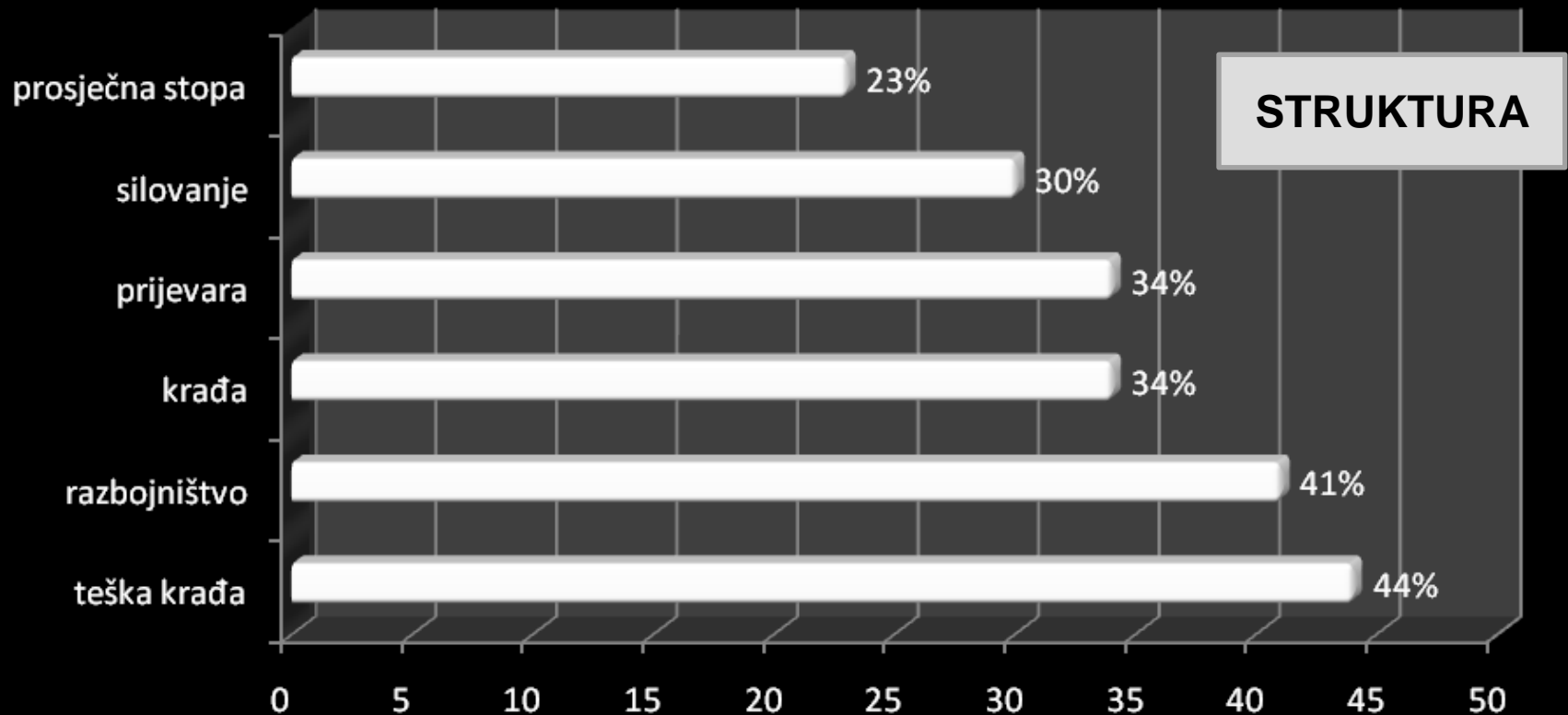
? rasprostranjenost, struktura ili kretanje? (str. 33)

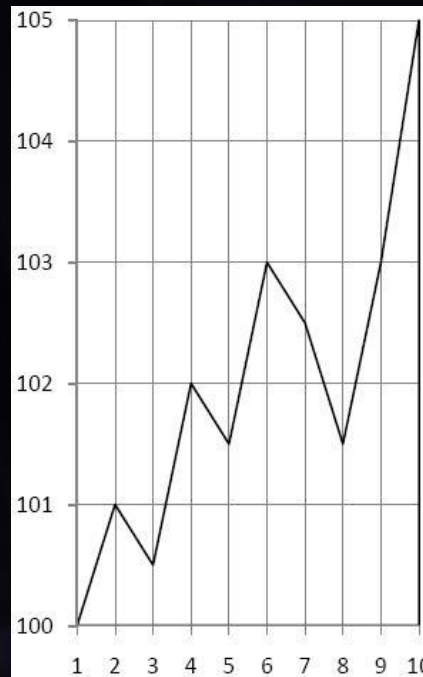
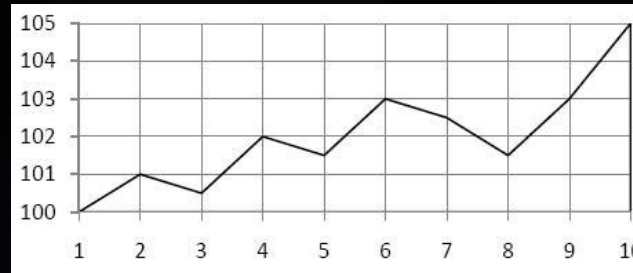
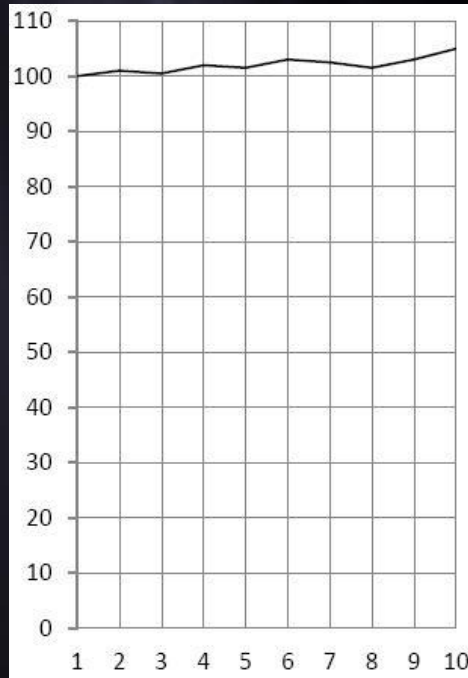
- imovine: 30%
- vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom: 17%
- opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa: 10%
- vjerodostojnosti isprava: 9%
- braka, obitelji i mladeži: 7%
- slobode i prava čovjeka i građana: 7%
- ostala kaznena djela: 6%
- javnog reda: 5%
- sigurnosti platnog prometa i poslovanja: 4%
- života i tijela: 4%
- službene dužnosti: 1%

2.1. Statistika

? rasprostranjenost, struktura ili kretanje? (str. 176)

2.1. Statistika

manipulacija
statističkih
podataka pri
grafičkoj
obradi i
prezentaciji

PRIMJER

2.1. Statistika

- TAMNA BROJKA (engl. dark number)
- realizirana kažnjiva ponašanja → ona koja su se dogodila no koja, zbog određenih razloga, nisu registrirana/prijavljena
- ISTRAŽIVANJA TAMNE BROJKE
- → različiti pojavni oblici kažnjivog ponašanja imaju različitu tamnu brojku

2.1. Statistika

Statističko filtriranje i tamna brojka prikazani modelom lijevka:

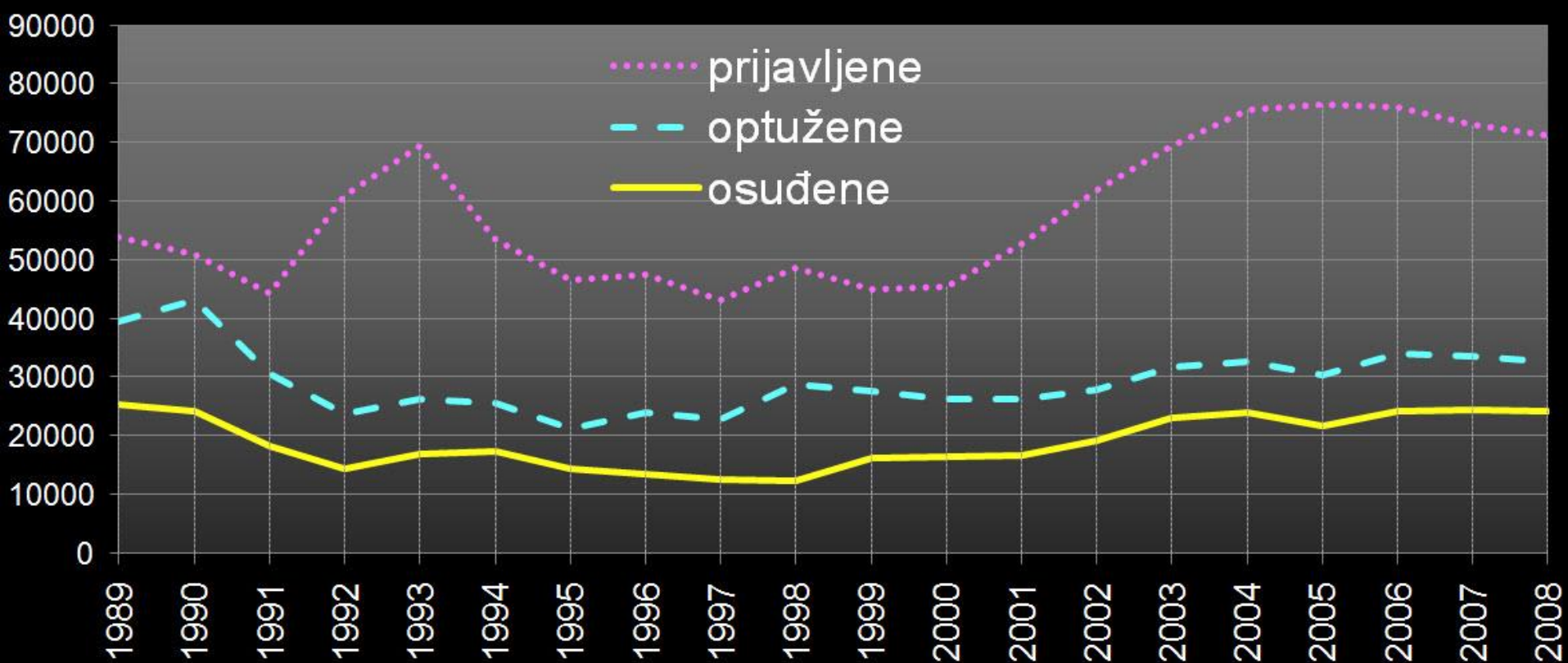

+ PRAVOMOĆNE OSUDE!!!

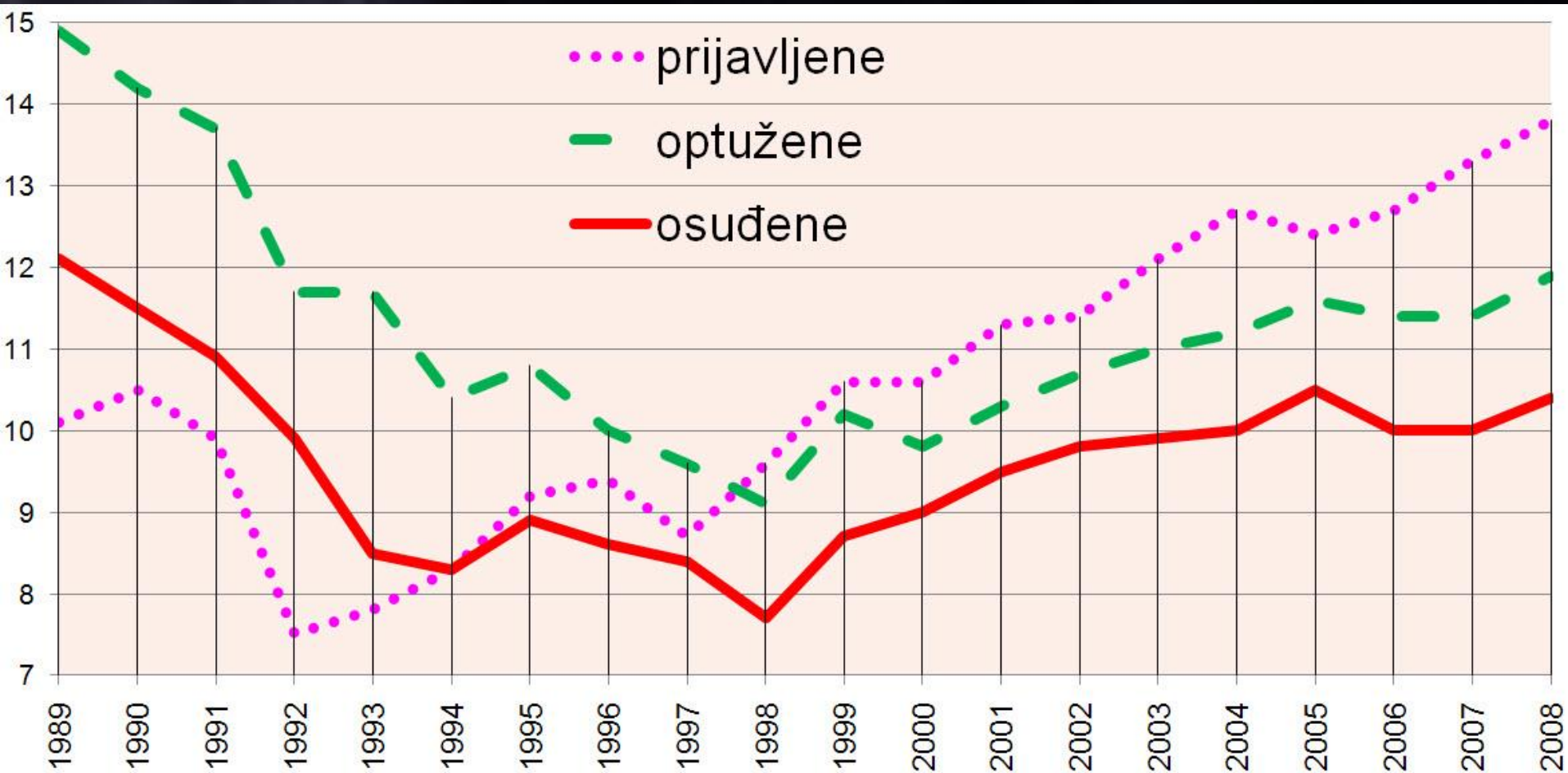
2.1. Statistika

Odnos i kretanje broja prijavljenih, optuženih i osuđenih punoljetnih osoba u RH za razdoblje 1989. - 2008.

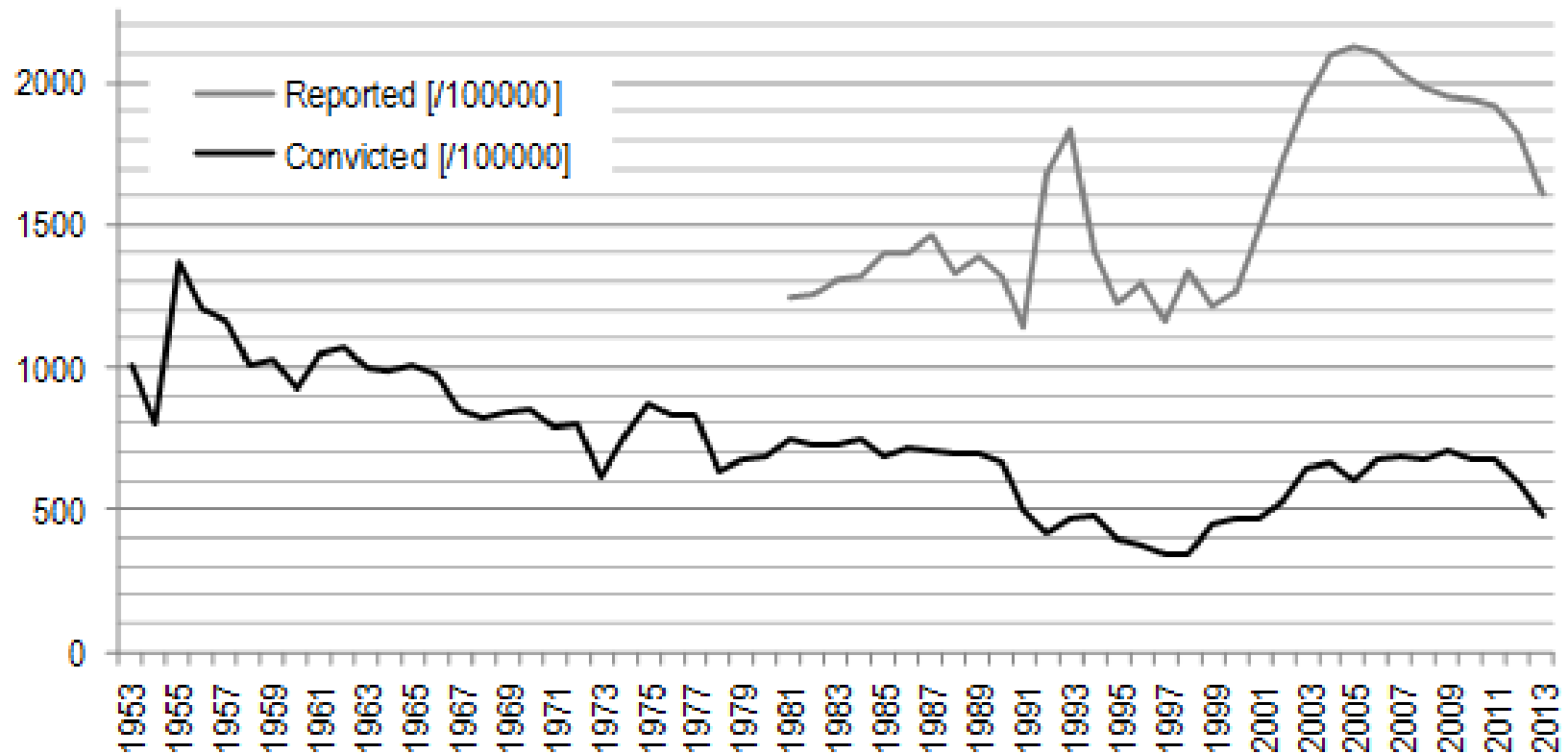
2.1. Statistika

Odnos i kretanje udjela (%) prijavljenih, optuženih i osuđenih punoljetnih žena u RH za razdoblje 1989. - 2008.

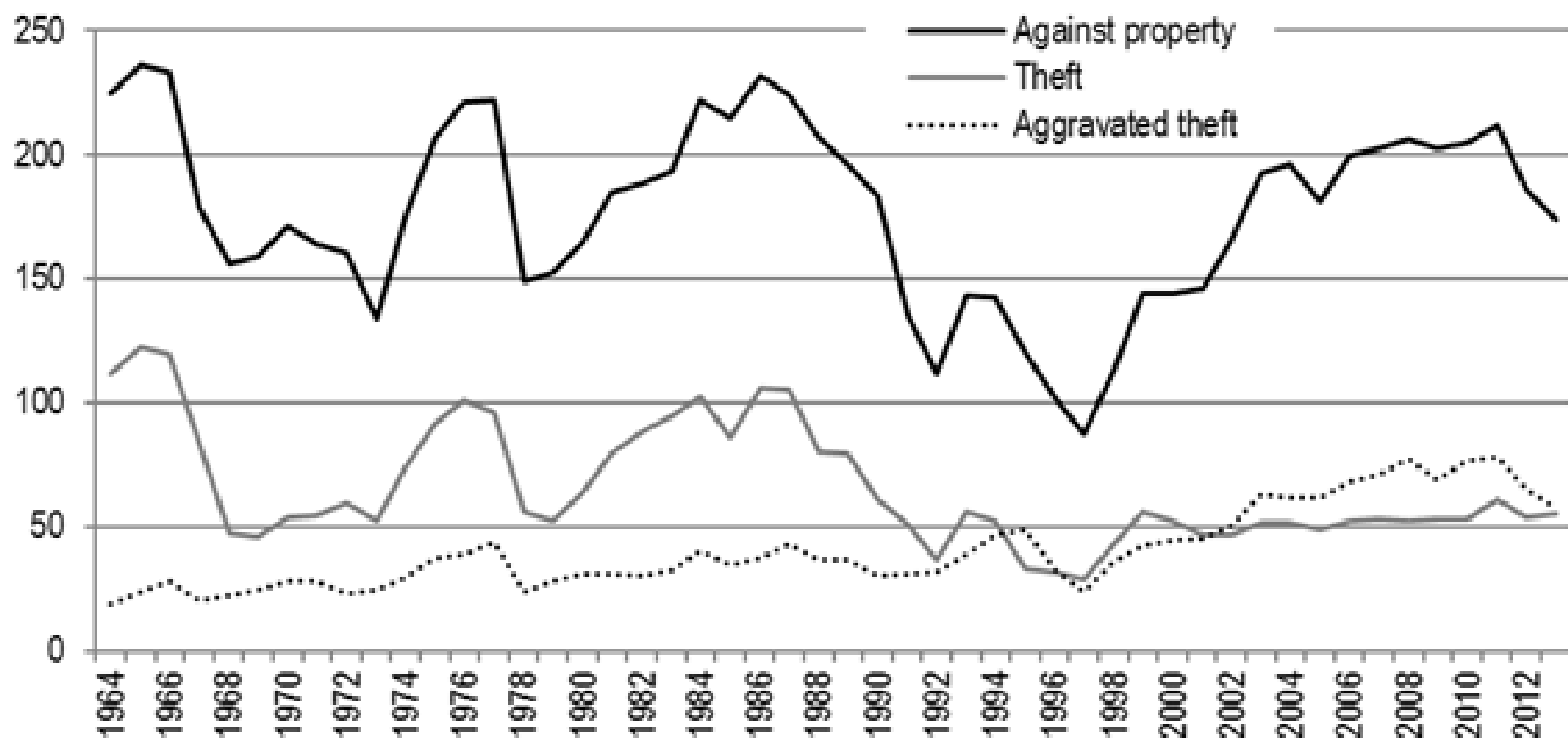
2.1. Statistika

Prijavljene i osuđene punoljetne osobe za sva kaznena djela na 100.000 stanovnika 1953. - 2013.

2.1. Statistika

Osuđene punoljetne i maloljetne osobe za kaznena djela protiv imovine, krađu i tešku krađu na 100.000 stanovnika 1964. - 2013.

2.2. Samoiskaz

- Metoda samoiskaza (engl. self-report method) sastoji se u iskazivanju ispitanika o vlastitom delinkventnom ponašanju
- metoda uvedena u kriminologiju sredinom 40-ih godina XX. stoljeća radi otkrivanja etioloških specifičnosti maloljetničke delinkvencije
- ISRD study: [HERE](#)

2.3. Samodoživljena viktimizacija

- Ova se metoda razlikuje od metode samoiskaza po tome što ispitanici nisu počinitelji kažnjivih radnji, već uzorak stanovništva iskazuje da li je, na koji način, i u kojoj mjeri bio viktimiziran
- International Crime Victim Survey (ICVS)
  - http://www.unicri.it/wwd/analysis/icvs/pdf_files/ICVS2004_05report.pdf
- Metoda samodoživljene viktimizacije uvedena je u kriminologiju sredinom 60-ih godina XX. stoljeća

2.4. Studija slučaja

- Kod metode studije slučaja (engl. case study) se prema unaprijed precizno određenim kriterijima ispituje broj pojedinačnih slučajeva koji po izboru nekih obilježja mogu oblikovati i skupine
  - ▶ 3 sukcesivne faze:
    - 1. anamneza / povijesti bolesti
    - 2. klinička kriminologija → DIJAGNOZA
    - 3. PROGNOZA & TRETMAN

2.5. Pokus

- Pokus ili eksperiment (engl. experiment) je metoda kojom se u kontroliranim uvjetima dinamično promatra određena pojava
- ASHOV EKSPERIMENT KONFORMITETA: [HERE](#)
- MILGRAMOV EKSPERIMENT POSLUŠNOSTI (engl. obedience experiment): [HERE](#)
- STANFORDSKI ZATVORSKI EKSPERIMENT: [HERE](#)

2.6. Promatranje

- Promatranje ili opservacija je metoda kojom se u nekontroliranim uvjetima prati određena pojava
- Matthew Alexander Lauder se početkom 1999. u okviru istraživačkog projekta 'Anschluss Kanada' uspio prikriveno infiltrirati u radikalnu neo-nacističku organizaciju u Kanadi
- (ne)opravdanost promatranja?!

2.7. Kriminološko profiliranje

- (engl. criminological profiling) često se naziva još i kriminalno profiliranje (engl. criminal profiling), profiliranje kriminalnih osobnosti (engl. criminal personality profiling) ili pak profiliranje počinitelja (engl. offender profiling) → određivanje profila počinitelja određenih pojava oblika kažnjivih ponašanja (npr. profil serijskog ubojice)
- ≠ kriminalističko profiliranje!

2.8. Kriminalna prognostika

- INDIVIDUALNA
- GRUPNA
- GLOBALNA

- njem. institut tzv. Sicherungsverwahrung (sigurnosno čuvanje) i tzv. opasni počinitelji
- prognostički učinak generalne prevencije kroz kazneno pravo? → percepcija? visina kazne? izvjesnost kazne?

3. DEFINICIJA

- Kriminologija je primijenjena i interdisciplinarna društvena empirijsko-teorijska znanost koja se bavi pojavnim oblicima (fenomenologija) i uzrocima kažnjivih ponašanja (etiologija).
- trokut: kažnjivo ponašanje, počinitelj, žrtva (+ okolina/kontekst)

4. ODNOS KRIMINOLOGIJE S DR. KAZNENIM ZNANOSTIMA

- Kriminologija i znanost kaznenog prava
- Kriminologija i politika suzbijanja kaž. ponašanja
- Kriminologija i žrtvoslovlje/viktimologija u užem s.
- Kriminologija i kriminalistika
- Kriminologija i penologija
- Kriminologija i socijalna patologija

5. ZNAČAJ KRIMINOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA

- RASPRAVA

5. ZNAČAJ KRIMINOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA

- kaznen(opravn)a politika zasnovana na empirijskim podacima
- prevencija i represija u skladu s realnim pokazateljima kriminala

Dopunska literatura

- Adler, F., Criminology, New York, 1991; Caldwell R., Criminology, New York, 1956
- Horvatić Ž., Osnove kriminologije, Zagreb, 1998
- Kaiser G., Kriminologie, Heidelberg, 1996
- Maguire i dr., The Oxford Handbook of Criminology, Oxford, 1994
- Singer M., Kriminologija, Zagreb, 1994
- Sutherland E., Principles of Criminology, Philadelphia, 1947
- Williams-McShane, Criminological Theory, New Jersey, 1994.
- www.kriminologie.uni-hamburg.de (13.05.2008.)
- www.lucifereffect.org (17.05.2008.)
- www.ocf.berkeley.edu (17.05.2008.)
- www.sozialwiss.uni-hamburg.de/publish/IKS (13.05.2008.)
- www.stanleymilgram.com (16.05.2008.)
- www.prisonexp.org (17.05.2008.)
- www.zimbardo.com (17.05.2008.)